

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJĄ IR KALĖJIMŲ DEPARTAMENTĄ PRIE TEISINGUMO MINISTERIJOS

2020-04-28 Nr. 4D-2020/1-111
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje 2020-01-29 gautas nuteistojo X (toliau vadinama – Pareiškėjas, pareiškėjas) skundas (toliau vadinama – Skundas) dėl Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos (toliau vadinama – Kalėjimų departamentas) ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau vadinama – Teisingumo ministerija) galimai neteisėtų pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su prašymų nagrinėjimu ir priteistos žalos sumos išmokėjimu.

2. Pareiškėjas Skunde nurodė:

2.1. Kalėjimų departamentui 2018-12-0 išsiuntė skundą su priedais. Šiuo skundu Pareiškėjas skundė Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos 2018-11-15 atsakymą Nr. 7-3106. Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos administracija neleido pervesti pinigų sergančiai Pareiškėjo motinai, kurios sveikatos būklė dar pablogėjo po Pareiškėjo močiutės mirties. Pareiškėjas iki šiol negauna Kalėjimų departamento atsakymo į skundą ir pridėtų dokumentų kopijų, kurias prašė būtinai gražinti.

2.2. 2019-11-15 išsiuntė prašymą Teisingumo ministerijai dėl priteistos neturtinės žalos (2019-05-23 nutartis administracinėje byloje <...>) sumos pervedimo į jo sąskaitą Marijampolės pataisos namuose, tačiau pinigai į sąskaitą nebuvo pervesti.

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo išnagrinėti jo Skundą.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Nustatytos tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierius 2020-02-11 raštu Nr. 4D-2020/1-111/3D-373 kreipėsi į Kalėjimų departamento administraciją, prašydamas paaiškinti Pareiškėjo Skunde nurodytas aplinkybes.

Kalėjimų departamentas 2020-02-14 raštu Nr. 1S-373 Seimo kontrolierių informavo, kad:

4.1. „Kalėjimų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – Kalėjimų departamentas) buvo gautas X 2018-12-03 prašymas (Kalėjimų departamente užregistruotas 2018-12-10 Nr. 2G-4332). Į pirmiau minėtą prašymą pareiškėjui buvo atsakyta Kalėjimų departamento 2019-01-14 raštu Nr. 2S-221 „Dėl skundų nagrinėjimo“;

4.2. Kalėjimų departamentas pateikė atsakymo Pareiškėjui kopiją, iš kurio turinio nustatyta,

kad atsakymas Pareiškėjui buvo parengtas 2019-01-14, rašto Nr. 2S-221. Atsakyme nurodoma, kad buvo įvertinti Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos administracijos pateikti dokumentai ir pažeidimų nebuvo nustatyta. Pareiškėjui nurodyta atsakymo apskundimo tvarka, tačiau nieko nerašoma apie grąžinamus nuteistojo pateiktus dokumentus, nenurodyti ir jokie pridedami dokumentai;

4.3. Seimo kontrolieriui buvo pateikta Pareiškėjo 2018-12-03 skundo kopija, iš kurio turinio nustatyta, kad jis prašė išnagrinėti skundo aplinkybes dėl pinigų pervedimo motinai bei grąžinti jam kartu su skundu išsiųstą kito asmens mirties liudijimo kopiją.

5. Seimo kontrolierius 2020-02-18 raštu Nr. 4D-2020/1-111/3D-416 kreipėsi į Pravieniškių pataisos namus-atvirąją koloniją, prašydamas pateikti informaciją apie Kalėjimų departamento atsakymo gavimo ir įteikimo Pareiškėjui aplinkybes.

Pravieniškių pataisos namai-atviroji kolonija 2020-02-21 raštu Nr. S-4603 informavo, jog, patikrinę Gautų pašto siuntų apskaitos žurnalo Nr. 6-14 duomenis, nustatė, kad 2019-01-21 buvo gautas Kalėjimų departamento atsakymas (Nr. 2S-221) Pareiškėjui. Tą pačią dieną atsakymas Pareiškėjui buvo įteiktas ir jis gavimo faktą patvirtino savo parašu. Seimo kontrolieriui buvo pateiktos registracijos žurnalo kopijos.

6. Seimo kontrolierius 2020-02-11 raštu Nr. 4D-2020/1-111/3D-373 kreipėsi į Teisingumo ministeriją, prašydamas paaiškinti Pareiškėjo Skunde nurodytas aplinkybes dėl priteistos žalos sumos pervedimo į jo sąskaitą.

Teisingumo ministerija 2020-03-06 raštu Nr. (1.44.)7R-1501 Seimo kontrolierių informavo, kad:

6.1. Pareiškėjo prašymas dėl pinigų pervedimo gautas 2019-11-20. Kartu su prašymu nebuvo atsiųstas įsiteisėjęs teismo sprendimas dėl priteistos sumos, nors tokį sprendimą pateikti būtina;

6.2. Teisingumo ministerija išsiaiškino, kad Pareiškėjas yra pateikęs apeliacinį skundą dėl nutarties administracinėje byloje Nr. <...>, todėl sprendimas, kurio pagrindu prašoma pervesti pinigų sumą, nėra įsiteisėjęs;

6.3. Pareiškėjui atsakymas dėl priteistos sumos išmokėjimo buvo parengtas 2020-01-22 ir sekančią dieną išsiųstas. Pareiškėjui buvo nurodyta, kad sprendimas administracinėje byloje Nr. <...> nėra įsiteisėjęs, nes yra apskųstas apeliacine tvarka, todėl negali būti įvykdytas. Pateikus įsiteisėjusį teismo sprendimą, jis bus įvykdytas.

Tyrimui reikšmingi teisės aktai

7. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau vadinama – BVK):

183 straipsnis. Bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų apskundimas – „1. Viešųjų darbų, laisvės apribojimo, arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami atitinkamą bausmę vykdančios institucijos ar įstaigos vadovui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo skundo gavimo dienos. 2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami Kalėjimų departamento direktoriui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo jo gavimo dienos, o jei dėl skundo atliekamas tyrimas, – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo baigimo dienos. 3. Kalėjimų departamento direktoriaus veiksmai ir sprendimai per dvidešimt dienų nuo jų įteikimo gali būti skundžiami apygardos administraciniam teismui.“

8. Lietuvos Respublikos žalos, atsiradusios dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, atlyginimo ir atstovavimo valstybei ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei įstatymo:

2 straipsnis. Asignavimai žalai, atsiradusiai dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų,

atlyginti ir asignavimų mokėjimas – „1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžete kasmet numatomi asignavimai žalai, atsiradusiai dėl ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, teisėjo ar teismo neteisėtų veiksmų (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.272 straipsnis), taip pat dėl kitų valstybės valdžios institucijų neteisėtų veiksmų (aktų) (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.271 straipsnis), atlyginti, išskyrus šio straipsnio 7 ir 8 dalyse numatytus atvejus. Šių asignavimų valdytojas yra Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija (toliau – Teisingumo ministerija). 2. Iš šio straipsnio 1 dalyje nurodytų asignavimų, išskyrus šio straipsnio 7 ir 8 dalyse numatytus atvejus, Teisingumo ministerija vykdo: 1) teismo sprendimus dėl žalos, atsiradusios dėl ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, teisėjo ar teismo arba kitų valstybės valdžios institucijų neteisėtų veiksmų (aktų), atlyginimo; 2) teismo patvirtintas taikos sutartis dėl žalos, atsiradusios dėl ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, teisėjo ar teismo arba kitų valstybės valdžios institucijų neteisėtų veiksmų (aktų), atlyginimo; [...]. 3. Šio straipsnio 2 dalies 1, 2 ir 6 punktuose nurodytus dokumentus Teisingumo ministerija turi įvykdyti ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo jų gavimo, o šio straipsnio 2 dalies 5 punkte nurodytus dokumentus – per 3 mėnesius nuo jų pasirašymo. [...] 6. Vykdamas šio straipsnio 2 dalyje nurodytus dokumentus, lėšos iš šio straipsnio 1 dalyje numatytų asignavimų pervedamos į žalą patyrusio asmens asmeninę mokėjimo sąskaitą. Jeigu žalą patyręs asmuo yra suimtas ar atlieka laisvės atėmimo bausmę, lėšos gali būti pervedamos į laisvės atėmimo vietos įstaigos administruojamą šio asmens asmeninę sąskaitą. Dėl šio straipsnio 2 dalyje nurodytų dokumentų priverstinio vykdymo asmuo gali kreiptis, jeigu Teisingumo ministerija pagal asmens prašymą lėšas pervesti į jo asmeninę mokėjimo sąskaitą arba laisvės atėmimo vietos įstaigos administruojamą jo asmeninę sąskaitą šių dokumentų neįvykdė per šio straipsnio 3, 4 ir 5 dalyse nustatytus terminus.“

9. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama ir – VAI):

3 straipsnis „Viešojo administravimo principai“ – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 2) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...] 4) nepiktnaudžiavimo valdžia. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyta, tikslų; [...] 13) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. [...]“

10. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 (toliau vadinama – Taisyklės), nustatyta:

„25. Prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos. Administracinės procedūros atliekamos laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 31 straipsnyje nustatytų terminų.

26. Jeigu prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų gavimo institucijoje dienos, institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų. Pratęsus Taisyklių 25 punkte nustatytą prašymo nagrinėjimo terminą, institucija per 2 darbo dienas nuo institucijos vadovo ar jo įgalioto asmens tokio sprendimo priėmimo dienos išsiunčia asmeniui pranešimą raštu ir nurodo prašymo nagrinėjimo pratęsimo priežastis.

27. Jeigu prašymui išnagrinėti būtina informacija ir dokumentai, kuriuos privalo pateikti asmuo, kuris kreipiasi, ir institucija tokios informacijos ir dokumentų pati gauti negali, per 5 darbo

dienas nuo prašymo gavimo institucijoje dienos ji kreipiasi į asmenį raštu, prašydama pateikti šią informaciją ir dokumentus, ir praneša, kad prašymo nagrinėjimas stabdomas, iki bus pateikta prašymui išnagrinėti būtina informacija ir dokumentai. Kai per institucijos nustatytą terminą, kuris negali būti trumpesnis kaip 5 darbo dienos, prašymui išnagrinėti būtina informacija ir dokumentai negaunami, prašymas nenagrinėjamas, per 3 darbo dienas nuo institucijos nustatyto termino suėjimo dienos dokumentų originalai gražinami asmeniui ir nurodoma gražinimo priežastis. Institucija pasilieka prašymo ir gautų dokumentų kopijas.

[...]

35. Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį:

35.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą – išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.4. į kitus prašymus – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys.

[...]

38. Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nagrinėjimo priežastis asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-aus) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas. Persiunčiant prašymą ar skundą nagrinėti kitai kompetentingai institucijai ir informuojant apie tai asmenį ar jo atstovą, pranešime asmeniui nurodyti minėtos apskundimo tvarkos nereikia.“

Lietuvos Respublikos teismų praktika

11. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau vadinama ir – LVAT):

11.1. 2014-04-09 aprobuotame Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos, nagrinėjant bylas dėl bausmių vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo administravimo srityje, apibendrinime yra nurodęs:

„Šio teisinio reguliavimo kontekste teisėjų kolegija pažymėjo, kad Pataisos namai ir Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, kaip viešojo administravimo subjektai, be minėtų specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, pavyzdžiui: įstatymo viršenybės, reiškiančio, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia principus (Viešojo administravimo įstatymo 3 str. 1 p.) (2012 m. gruodžio 20 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A822-3206/2012). Laisvės atėmimo institucijų sprendimuose turi būti aiškiai nurodyti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis pagrįsti sprendimo motyvai, kurie, be kita ko, atitiktų Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnyje numatytus reikalavimus (2011 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A143-2876/2011)“;

11.2. 2009-04-02 nutartyje, priimtoje administracinėje byloje Nr. A756-422/2009, yra nurodęs:

„[...] viešojo administravimo institucijos priimamiems sprendimams (individualiems administraciniams aktams) keliami Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnyje įtvirtinti reikalavimai. Šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad individualus administracinis

sprendimas turi būti pagrįstas nustatytais faktais ir teisės aktų normomis, o 2 dalyje nurodyta, kad sprendime turi būti aiškiai suformuluotos nustatytos arba suteikiamos teisės ir pareigos bei nurodyta sprendimo apskundimo tvarka. Šios nuostatos reiškia, kad akte turėtų būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų reikalavimų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus.“

Tyrimo išvados

12. Atsižvelgiant į Skunde nurodytas aplinkybes, tyrimo metu surinktą informaciją ir teisinį reglamentavimą, tyrimo išvados bus pateikiamos dėl kiekvienos iš šių dalių atskirai:

12.1. dėl Kalėjimų departamento pareigūnų veiksmų nagrinėjant skundą;

12.2. dėl Teisingumo ministerijos pareigūnų veiksmų nagrinėjant prašymą.

Dėl Kalėjimų departamento pareigūnų veiksmų nagrinėjant skundą

13. Pareiškėjas Skunde Seimo kontrolieriui pranešė, kad išsiuntė skundą Kalėjimų departamentui, kur skundė Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos administracijos veiksmus ir sprendimus dėl jo asmeninės sąskaitos tvarkymo, tačiau negavo jokio atsakymo bei negavo kartu su skundu išsiųsto dokumento kopijos.

14. Skundo tyrimo metu Kalėjimų departamentas informavo, kad Pareiškėjui į jo 2018-12-03 skundą, gautą 2018-12-10, buvo atsakyta 2019-01-14 raštu Nr. 2S-221. Seimo kontrolieriui buvo pateikta atsakymo Pareiškėjui kopija. Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos administracija patvirtino, kad Kalėjimų departamento raštas Nr. 2S-221 šioje įstaigoje buvo gautas 2019-01-21 ir tą pačią dieną įteiktas Pareiškėjui, o Pareiškėjas pasirašė, kad atsakymą gavo.

Įvertinus šias aplinkybes, darytina išvada, kad Pareiškėjo teiginiai, jog vis dar negauna atsakymo į skundą, išsiųstą Kalėjimų departamentui, tyrimo metu nebuvo patvirtinti. Tačiau iš Seimo kontrolieriui Kalėjimų departamento pateiktos informacijos nenustatyta, kad Pareiškėjo kartu su skundu pateiktų dokumentų kopijos būtų buvusios jam grąžintos, nes kartu su atsakymu priedai jam nebuvo siunčiami. Iš Seimo kontrolieriui pateiktos Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos dokumentinės medžiagos paaiškėjo, kad iš Kalėjimų departamento Pareiškėjas gavo keletą laiškų, kurie jam buvo įteikti, tačiau neaiškus tų laiškų turinys.

15. Pagal teisinį reglamentavimą bei teismų praktiką, nagrinėjant pareiškėjų skundus, Kalėjimų departamentas, kaip viešojo administravimo subjektas, privalo laikytis įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo principų, kas reiškia, kad Kalėjimų departamento atsakymai į skundus ir prašymus turi būti parengti pagal jų turinį ir per teisės aktuose numatytus terminus. BVK 183 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad viešųjų darbų, laisvės apribojimo, arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami atitinkamą bausmę vykdančios institucijos ar įstaigos vadovui, o šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo skundo gavimo dienos, o jei dėl skundo atliekamas tyrimas – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo baigimo dienos.

16. Įvertinus išdėstytas aplinkybes, darytina išvada, kad Kalėjimų departamentas Pareiškėjui atsakė per teisės aktuose numatytą terminą, atsakymą nuteistasis gavo, todėl Skundo aplinkybės, kad atsakymas Pareiškėjui vis neparengiamas, tyrimo metu nebuvo patvirtintos ir Skundas atmestinas.

Tačiau atsižvelgiant į tai, kad nebuvo nustatyta, ar Pareiškėjui buvo grąžinta jo Kalėjimų

departamentui pateikta kitos asmens mirties liudijimo kopija, siūlytina Kalėjimų departamentui patikrinti, ar Pareiškėjui buvo išsiųsta jo pateikto dokumento kopija, o jeigu nebuvo išsiųsta, išsiųsti minėtą dokumentą.

Dėl Teisingumo ministerijos pareigūnų veiksmų nagrinėjant prašymą

17. Pareiškėjas Seimo kontrolieriui nurodė, kad kreipėsi su prašymu į Teisingumo ministeriją dėl priteistos neturtinės žalos sumos pervedimo į jo sąskaitą, tačiau pinigai vis nepervedami.

18. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjo prašymas dėl pinigų pervedimo Teisingumo ministerijoje gautas 2019-11-20. Atsakymas Pareiškėjui į jo prašymą dėl priteistos sumos išmokėjimo buvo parengtas 2020-01-22. Teisingumo ministerijos atsakyme nurodyta, kad sprendimas administracinėje byloje nėra įsiteisėjęs, yra apskūstas apeliacine tvarka, todėl negali būti įvykdytas. Pareiškėjui nurodyta, kad, kai pateiks įsiteisėjusį teismo sprendimą, tada jis ir bus įvykdytas.

19. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 25 punkte taip pat numatyta, kad prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos. Pagal šių taisyklių 35 punktą, atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį: į prašymą suteikti administracinę paslaugą – išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; į prašymą priimti administracinį sprendimą – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; į kitus prašymus – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys.

20. Atkreiptinas dėmesys, kad, vadovaujantis Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 26 punktu, prašymo nagrinėjimo procedūra gali būti pratęsta, tačiau nagrinėjant Pareiškėjo 2019-11-20 prašymą procedūros terminas nebuvo pratęstas, o atsakymas Pareiškėjui išsiųstas tik po 2 mėnesių. Gavusi Pareiškėjo prašymą be pridėto įsigaliojusio teismo sprendimo, Teisingumo ministerija patikrino informaciją ir išsiaiškino, kad tebevyksta apeliacinis procesas ir Pareiškėjo nurodytas sprendimas nėra įsigaliojęs, todėl negali būti vykdomas. Atkreiptinas dėmesys, kad informacijos apie tebevykstantį apeliacinį procesą gavimas nėra susijęs su daugybės užklausų rašymu įvairioms institucijoms, todėl manytina, kad atsakymo rengimas Pareiškėjui buvo nepagrįstai vilkinamas.

21. LVAT ne kartą yra pabrėžęs, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas atsakingo valdymo (gero administravimo) principas. Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (šios pažymos 11 punktas). LVAT, nagrinėdamas bylas, susijusias su viešojo administravimo subjektų veikla, taip pat yra konstatavęs, kad „kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių, teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės [...], proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo“ ir kt.).

22. Pagal teisinį reglamentavimą bei teismų praktiką, nagrinėdama pareiškėjų skundus,

Teisingumo ministerija, kaip viešojo administravimo subjektas, privalo laikytis įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo principų, kas reiškia, kad Teisingumo ministerijos atsakymai į skundus ir prašymus turi būti parengti pagal jų turinį ir per teisės aktuose numatytus terminus. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad atsakymo Pareiškėjui rengimas Teisingumo ministerijoje užtruko nepagrįstai ilgai, taip apribojant Pareiškėjo teisę gauti atsakymą per protingą laiko tarpą, todėl tokie Teisingumo ministerijos pareigūnų veiksmai negali būti vertinami kaip tinkamas viešasis administravimas ir Pareiškėjo skundas dėl Teisingumo ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant jo prašymus, pripažįstamas pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

23. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundą dėl Kalėjų departamento prie Teisingumo ministerijos galimai neteisėtų pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su skundo nagrinėjimu, atmesti.

24. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundą dėl Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos galimai neteisėtų pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su prašymo nagrinėjimu, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

25. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius teisingumo ministruui rekomenduoja imtis priemonių, kad ateityje nagrinėjant pareiškėjų skundus ir prašymus būtų laikomasi visų teisės aktų reikalavimų, atsakymai pateikiami per teisės aktuose numatytus terminus.

26. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Kalėjų departamento prie Teisingumo ministerijos direktoriui rekomenduoja išsiaiškinti, ar Pareiškėjui, atsakant į jo 2018-12-03 skundą, buvo išsiųsti jo pateikti dokumentai; jeigu nebuvo išsiųsti, išsiųsti juos Pareiškėjui.

27. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas